

хората, защото ги прави покорни и дисциплинирани, а в междудържавните отношения е пречка; добри според него са онези отношения, които са удобни и полезни. Ни най-малко не се све-ни да припомни кои документи е нарушил и пренебрегнал кан-цлерът Бисмарк – напр. Емската депеша, за да предизвика вой-ната от 1870 г. Според него силата създава законите и дипло-мацията и понеже Германия притежава силата, тя ще диктува и дипломацията. Негови са думите:

„Историята не иска сметка от победителите и служителите на всички вери благославят в хвалебствените си песни творците на щастливите войни. Победоносците са приятни и Богу дори.“¹⁶

Уверен е в победата на Германия на всяка цена. Най-големият враг на Германия във войната ще бъде Франция, но тя ще бъде пометена бързо, защото няма войнствен дух, а само бунтарски дух, отвикнал от употребата да оръжие поради го-лямата си любов към добруване. След Франция, смята Хартрот, ще бъде победена и Русия, която е разядена от анархизъм и стачки. Колкото до Англия – „те са един народ от рентиери и спортисти, чийто егоизъм е безграничен“, а „армията им е съ-ставена от измета на нацията и е напълно лишена от войнствен дух; също не могат да разчитат на колониите си, които ще ги изоставят“.

Писателят Д. Димов заимства това особено отношение на германците към войната и в романа си „Тютюн“ при създава-нето на образа на фон Гайер, директор на немския папиросен концерн. Макар и да става въпрос за началото на Втората световна война, думите на фон Гайер звучат по подобен начин. Ето какво казва той на Ирина:

„...ние чакаме война и се вълнуваме... Но ние сме сигурни в победата си.

– Тогава от що се вълнувате? – попита Ирина.

– От самата война!... Фон Гайер продължаваше да се усмихва и тогава Ирина разбра, че той всъщност се смееше горчиво, но някак гордо на себе си. – Да!... - продължи той. – От самата война!... Така са се вълнували нибелунгите, когато Хаген фон Троние убива сина на

¹⁶ Пак там, с. 46.